

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 2009.5.28
SEK(2009) 671

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl žemės ūkio produktų kokybės politikos

Poveikio vertinimo santrauka

{COM(2009) 234}
{SEC(2009) 670}

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

Poveikio vertinimo santrauka

Žemės ūkio produktų kokybės politika

1. POLITINĖS APLINKYBĖS IR PROBLEMŲ APIBŪDINIMAS

Žemės ūkio produktų kokybės politika siekiama spręsti rinkos nepakankamumo problemą, kurią lėmė neproporcingas ūkininkų ir pirkėjų keitimasis informacija apie žemės ūkio produktų kokybę. Šios politikos dėmesio centre – pirminės žemės ūkio produkcijos bei pirminio perdirbimo produktų (vyno, sūrio, alyvuogių aliejaus, mėsos ir t. t.) gamintojų ir ūkininkų įnašas.

Europos Komisija parengė su prekyba žemės ūkio produktais susijusių priemonių, skirtų informuoti apie produktų ypatumus ir savitus ūkininkavimo būdus:

- **prekybos standartai** ir produktų direktyvos, kuriomis nustatoma žemės ūkio produktų tapatybė (pavyzdžiui, geriamojo pieno, vaisių sulčių, vyno apibrėžtys), produktų klasifikacija (rūšis, dydis ir t. t.), kilmės ir ūkininkavimo vietos nuoroda etiketėse ir apibrėžiami tam tikri nustatytieji terminai, kuriais nurodomi pridėtinės vertės suteikiantys ypatumai ir savybės (pavyzdžiui, ūkininkavimo metodas).
- **ES žemės ūkio produktų kokybės sistemos**. Šiuo metu galioja šešios tokios sistemos: geografinių nuorodų (trys sistemos), garantuotų tradicinių gaminių, ekologinio ūkininkavimo ir atokiausiuose regionuose pagamintų ar užaugintų produktų. Kuriamos dar dvi ES sistemos: platesnė *ekologinio ženklo* taikymo sistema (maisto produktams ženklinti) ir gyvūnų gerovės produktų ženklinimo sistema.

Be to, sukurta nemažai **privačių ir nacionalinių (ir regioninių) sertifikavimo sistemų** – tai maisto produktų atitikties standartams sistemos, kuriomis užtikrinama, kad produktai atitiktų pagrindinius standartus, ir maisto produktų kokybės sertifikavimo sistemos, kuriomis produktas išskiriamas iš kitų rinkoje esančių produktų, pirkėjams ir vartotojams nurodant tam produktui pridėtinės vertės suteikiančius ypatumus ir savitus ūkininkavimo būdus.

Šiomis priemonėmis (ES, privačiomis ir nacionalinėmis) siekiama išspręsti pagrindinę rinkos problemą, kurią lemia **neproporcingas keitimasis informacija**. Jei ši problema nebūtų sprendžiama, kiltų sunkumų parduodant ir perkant produktus už deramą, t. y. produktų ypatumais ir savybėmis pagrįstą, kainą. Be to, sunkumų ir problemų kyla taikant kiekvieną iš šių priemonių. **Apskritai**, ES politika buvo formuojama *ad hoc* principu, taigi kilo tam tikrų **neatitikimų** – jų gali kilti ir ateityje. Tokios politikos pagrindu vykdomos įvairios iniciatyvos, ypač aplinkos sektoriaus, taigi ir jas įgyvendinant gali rasti neatitikimų. Dėl šių iniciatyvų įvairovės didėja **darnos problema** ir kyla pavojus nekoordinuotai pritaikyti žemės ūkio produktų kokybės politikos priemones – tai lemtų suinteresuotųjų šalių ir vartotojų nesusikalbėjimą ir politikos nenuoseklumą. **Konkrečiai**, ES sistemos yra **pernelyg sudėtingos**: geografinių nuorodų sistema buvo nepakankamai populiarinama; nustatyta nemažai iš esmės techninių nesklandumų; tradicinių gaminių sistema nepasiteisino; prekybos standartai sudėtingi ir pernelyg griežti. Kalbant apie privatųjį ir nacionalinį sektorius, staiga

padidėjęs sertifikavimo sistemų skaičius ir jų įvairovė lėmė vartotojų sumaištį ir abejones dėl tinkamo bendrosios rinkos funkcionavimo. Galiausiai, įgyvendinant ūkininkavimo vietos nuorodų etiketėse sistemą, buvo vadovojamasi *ad hoc* principu, todėl dabar ši priemonė taikoma nenuosekliai (taikoma galvijienai ir medui, bet netaikoma kiaulienai ir pieno produktams).

2. TIKSLAI

Bendrasis žemės ūkio produktų kokybės politikos tikslas – sudaryti ūkininkams ir gamintojams sąlygas patenkinti vartotojų lūkesčius, susijusius su produktų ypatumais bei savitais ūkininkavimo būdais, ir veiksmingai keisti informacija siekiant užtikrinti, kad:

- ūkininkai ir gamintojai gautų teisingą atlygį, kuris atspindėtų žemės ūkio produktų kokybę;
- ūkininkai ir gamintojai galėtų reaguoti į vartotojų poreikius, susijusius su pridėtinės vertės suteikiančiais produktų ypatumais ir savitais ūkininkavimo būdais;
- kad vartotojai, norėdami sužinoti apie žemės ūkio produktų ypatumus ir savitus ūkininkavimo būdus, galėtų pasikliauti etiketėse vartojamais terminais.

Specifiniai tikslai:

- užtikrinti, kad ūkininkai ir pirkėjai bei vartotojai aktyviau keistųsi informacija apie žemės ūkio produktų savybes – šiuo metu informacija keičiamasi neproporcingai;
- padidinti ES žemės ūkio produktų kokybės politikos priemonių darną;
- sumažinti ūkininkams, gamintojams ir vartotojams kylančius nepatogumus.

Siekiant šių tikslų išnagrinėti **keturi politikos klausimai:**

- 1 politikos klausimas. Prekybos standartai, įskaitant ūkininkavimo vietos nuorodą etiketėje;
- 2 politikos klausimas. Geografinės nuorodos;
- 3 politikos klausimas. Tradiciniai gaminiai;
- 4 politikos klausimas. Privačios, nacionalinės ir naujos ES sertifikavimo sistemos.

3. POLITINĖS GALIMYBĖS

3.1. 1 politikos klausimas. Prekybos standartai ir ūkininkavimo vietos nuoroda etiketėje

Atlikus techninę analizę dvi galimybės atmestos:

- pradėjus naudoti **ES logotipą, kuriuo būtų patvirtinama atitiktis ES reikalavimams**, kiltų nemažų techninių kliūčių. Tam pasipriešino beveik visos suinteresuotosios šalys;
- **jei ES nesiiimtų jokių veiksmų (t. y. jei būtų panaikinti Bendrijos teisės aktais nustatyti prekybos standartai)**, teisės sistemoje atsirastų spraga ir galbūt būtų pradėti taikyti skirtingi nacionaliniai prekybos standartai. Visos suinteresuotosios šalys pritarė, kad prekybos standartai (supaprastinti) ir toliau būtų taikomi.

Penkias galimybes nutarta svarstyti toliau:

- **1.1 galimybė. Toliau taikyti šiuo metu galiojančią sistemą ją supaprastinus.** Numatoma suderinti standartus ir skirtingų sektorių bendras sritis ir, vadovaujantis naujausiais teisės aktų rengimo principais, panaikinti nebeaktualias nuostatas.
- **1.2 galimybė. Pakeisti specialius ES prekybos standartus bendruoju pagrindiniu standartu.** Įgyvendinus šią galimybę būtų panaikinti visi Bendrijos teisės aktais nustatyti specifiniai prekybos standartai, o visiems produktams būtų pradėtas taikyti bendrasis standartas.
- **1.3 galimybė. Derinti galimybes.** Teisės aktais būtų nustatomi svarbiausi reikalavimai arba pagrindinis standartas (kaip 1.1 galimybėje), o su suinteresuotosiomis šalimis suderintais standartais, bendradarbiaujant su standartų nustatymo įstaiga (Europos standartizacijos komitetu (CEN)), – techninės specifikacijos.
- **1.4 galimybė. Skatinti vartoti nustatytuosius terminus.** Būtų nustatytos aiškios apibrėžtys, tapatybės, kokybės rūšys ir dydžiai, kurių turėtų būti paisoma tiekiant produktus rinkai, tačiau jie nebūtų privalomi gamintojams arba ūkinės veiklos vykdytojams (pavyzdžiui, *pagaminta ūkyje, pagaminta iš laisvėje užaugintų gyvulių*, ir, ypač jei būtų panaikinta tradicinių gaminių sistema, terminas *tradicinis*).
- **1.5 galimybė. Išplėsti šiuo metu privalomų ūkininkavimo vietos nuorodų naudojimo sritį (ES, ne ES arba konkreti šalis) jomis ženklinant ir žemės ūkio produktus.** Ūkininkavimo vietos nuorodos etiketėse (ES, ne ES ir (arba) konkreti valstybė narė ar trečioji valstybė) turėtų būti nagrinėjamos atsižvelgiant į PPO svarstymų rezultatus.

3.2. 2 politikos klausimas. Geografinės nuorodos

Atlikus techninę analizę keturios galimybės atmestos:

- bendrosios **direktyvos**, kuria valstybėms narėms būtų pavesta nustatyti ir apsaugoti geografines nuorodas, įgyvendinimas būtų nesuderinamas su vienu iš politikos tikslų – siekti bendrojoje rinkoje taikomų priemonių darnos;
- **bendro reguliavimo ir saviregulavimo** galimybės, kurias taikant reiktų pasitelkti nevyriausybinės organizacijas bei socialinius ir ekonominius partnerius, atmestos dėl itin didelio sektoriaus susiskaidymo;
- **jei Bendrijos lygmeniu nebūtų imamasi jokių veiksmų (t. y. jei būtų panaikinti galiojantys teisės aktai)**, galbūt valstybėse narėse būtų sukurtos 27 skirtingos sistemos – dėl to padidėtų gamintojams tenkanti našta, padaugėtų neaiškumų vartotojams ir kiltų pavojus, kad už apsaugą laiduojančios šalies ribų geografinės nuorodos būtų netinkamai naudojamos, uzurpuojamos ar pan.;
- artimiausiu metu **taikyti tarptautines taisykles įgyvendinant Lisabonos susitarimą** būtų neįmanoma, nes, siekiant prisijungti prie Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO), reiktų surengti tarptautines derybas ir atitinkamai pakeisti apibrėžtis. Jei būtų kalbama apie ilgesnį laikotarpį, šios galimybės nereikėtų atmesti.

Tris galimybes (ir tris papildomas galimybes) nutarta svarstyti toliau:

- **2.1 galimybė. Toliau taikyti šiuo metu galiojančią sistemą: supaprastinti SKVN ir SGN sistemas ir racionalizuoti galiojančią tvarką.** Nekeičiant esamos teisinės struktūros reiktų paaiškinti teisinį tekstą ir taip sumažinti paraiškų nagrinėjimo ES lygmeniu laiką.
  - **2.1.1 papildoma galimybė. Sujungti SKVN ir SGN apibrėžtis.** Saugomų kilmės vietos nuorodų sistema faktiškai būtų panaikinta, o jau užregistruotos kilmės vietos nuorodos taptų saugomomis geografinėmis nuorodomis. Pasirinkus šią galimybę, egzistuojanti šių dviejų sistemų skyrimo politika nustotų funkcionavusi.
  - **2.1.2 papildoma galimybė. Sukurti vieną bendrą priemonę.** Pritaikius šią vynu, alkoholiniams gėrimams ir žemės ūkio bei maisto produktams registruoti skirtą priemonę, būtų sudarytos sąlygos formuoti darnesnę politiką, pavyzdžiui, taikant panašius registravimo kriterijus ir tvarką.
  - **2.1.3 papildoma galimybė. Greta ES sistemos įteisinti nacionalinę nuorodų apsaugos sistemą.** Tokia nuorodų apsaugos sistema būtų taikoma tik nacionalinėje rinkoje. Būtina sąlyga registruojant nuorodas ES registruose – kartu turėtų būti taikomi prekybos (kiekio ir vertės) kriterijai.
- **2.2 galimybė. Panaikinti šiuo metu galiojančias *sui generis* SKVN ir SGN sistemas ES lygmeniu ir pakeisti jas šiuo metu galiojančia prekių ženklų sistema.** Geografinių nuorodų apsauga būtų užtikrinama TRIPS susitarimu, o teisinės pavadinimų apsaugos priemonės būtų taikomos tik pagal Bendrijos prekių ženklų sistemą.
- **2.3 galimybė. Paaiškinti SKVN ir SGN taisykles.** Šiuo metu galiojančią sistemą būtų galima padaryti aiškesnę pakeitus reglamentus ir nustatius atitinkamas gaires.

3.3. 3 politikos klausimas. Garantuoti tradiciniai gaminiai

Atlikus analizę keturias galimybes (ir dvi papildomas galimybes) nutarta svarstyti toliau:

- **3.1 galimybė. Toliau taikyti šiuo metu galiojančią sistemą.** Rinktis šią galimybę nebūtų prasmės. Ji neatmesta tik todėl, kad būtų su kuo palyginti kitas galimybes.
- **3.2 galimybė. Supaprastinti sistemą** pasirenkant vieną iš dviejų egzistuojančių pavadinimų apsaugos galimybių: nustatant išimtinę pavadinimo naudojimo teisę arba tokios teisės nenustatant.
  - **3.2.1 papildoma galimybė. Registruoti nenustatant išimtinės pavadinimo naudojimo teisės.** Jei būtų nuspręsta taikyti šią galimybę, pavadinimo apsauga būtų **panaikinta**. Registruoto pavadinimo naudojimas nebūtų varžomas, išskyrus tuos atvejus, kai kartu pateikiamas užrašas „Garantuotas tradicinis gaminys“ arba Bendrijos simbolis.
  - **3.2.2 papildoma galimybė. Registruoti GTG nustatant išimtinę pavadinimo naudojimo teisę.** Šiuo atveju pats pavadinimas būtų saugomas ir galėtų būti naudojamas tik pagal specifikaciją pagamintiems produktams pavadinti.
- **3.3 galimybė. Užtikrinti termino *tradicinis* kaip prekybos standartų nustatytojo termino apsaugą.** Tai numatyta 1.4 galimybėje.

- **3.4 galimybė. ES nesūmėti jokių veiksmų, t. y. panaikinti šiuo metu galiojančią sistemą.** Tradicinių gaminių reguliavimo funkciją atliktų privatusis sektorius, valstybės narės ir regionai.

3.4. 4 politikos klausimas. Privačios, nacionalinės ir naujos ES sertifikavimo sistemos

Atlikus techninę analizę viena galimybė atmesta:

- **teisinė galimybė**, kurią pasirinkus būtų nustatytos taisyklės ar gairės, pagal kurias turėtų būti taikomos maisto produktų kokybės sertifikavimo sistemos. Tai nebūtų pakankamai veiksminga ir produktyvi priemonė; ji nederėtų su kitais ES politikos tikslais (pavyzdžiui, supaprastinimo tikslu) ir nepelnytų deramos suinteresuotųjų šalių paramos.

Penkias galimybes nutarta svarstyti toliau:

- **4.1 galimybė. ES nesūmėti jokių veiksmų, t. y. toliau taikyti šiuo metu galiojančią sistemą (ir atlikti papildomus tyrimus).** Taip būtų išlaikyta esama padėtis. ES tik netiesiogiai dalyvautų taikant privačias ir nacionalines ar regionines sertifikavimo sistemas. Siekiant geriau suprasti problemos pobūdį ir mastą, numatoma atlikti **tolesnius tyrimus**.
- **4.2 galimybė. Parengti neprivalomas gaires, pagal kurias būtų taikomos sertifikavimo sistemos.** Šios gairės atspindėtų gerą patirtį; jos būtų parengtos remiantis su suinteresuotosiomis šalimis suderintais kriterijais.
- **4.3 galimybė. Parengti naujas ES kokybės sistemas, skirtas konkrečioms politikos sritims.** Komisija jau parengė arba šiuo metu rengia sertifikavimo sistemas, taikytinas keliose politikos srityse. Kiekviena iš šių sistemų turės būti vertinama individualiai.
- **4.4 galimybė. Naujoms ES sistemoms nustatyti bendrus kriterijus.** Tai alternatyva 4.3 galimybei. Atsižvelgiant į aptariamų naujų sistemų ir pasiūlymų skaičių, vertėtų nustatyti kriterijus, padėsiančius įvertinti naujų ES žemės ūkio ir maisto produktų sertifikavimo sistemų būtinybę.
- **4.5 galimybė. Nustatyti specifikacijas atitinkančius saugomus nustatytuosius terminus.** Tais atvejais, kai ES gali pagrįstai imtis tiesioginių veiksmų, administraciniu požiūriu paprasčiau būtų pasirūpinti **nustatytųjų terminų apsauga**. Tai numatoma prekybos standartuose (1.4 galimybė).

4. POVEIKIO ANALIZĖ

Kiekvieno politikos klausimo sprendimo galimybės išanalizuotos atsižvelgiant į jų veiksmingumą bei darną ir vadovaujantis politikos tikslais.

1 politikos klausimas (prekybos standartai, įskaitant ūkininkavimo vietos nuorodą etiketėje). Pirmumas teikiamas šioms galimybėms: 1.4 – skatinti vartoti nustatytuosius terminus, 1.3 – derinti galimybes (atlikti tolesnius tyrimus), ir, ypač kalbant apie pagrindinius žemės ūkio produktus, 1.5 – sukurti privalomų ūkininkavimo vietos nuorodų sistemą.

2 politikos klausimas (geografinės nuorodos). Manoma, kad labai veiksmingos ir darnios būtų šios galimybės: 2.3 – paaiškinti SKVN ir SGN taisykles, ir 2.1.2 – sujungti vynui, alkoholiniams gėrimams bei žemės ūkio produktams taikomas sistemas. Siekiant nustatyti, ar veiksminga 2.3 galimybė (paaiškinti SKVN ir SGN taisykles), reiktų atlikti tolesnę analizę.

3 politikos klausimas (tradiciniai gaminiai). Pirmumas teikiamas šioms galimybėms: 3.3 – užtikrinti termino *tradicinis* kaip prekybos standartų nustatytojo termino apsaugą, ir 3.2 – supaprastinti sistemą.

4 politikos klausimas (privačios, nacionalinės ir naujos ES sertifikavimo sistemos). Pirmumas teikiamas šioms galimybėms: 4.2 – parengti gaires, ir 4.4 – naujoms ES sistemoms nustatyti bendrus kriterijus. Šios dvi galimybės gali būti derinamos tarpusavyje. Pagal visus kriterijus labai gerai įvertinta 4.5 galimybė – nustatyti nustatytuosius terminus – nagrinėjama pagal 1 politikos klausimą (prekybos standartai).

5. BENDRA POLITIKOS DARNA IR GALIMYBIŲ, KURIOMS TEIKIAMAS PIRMUMAS, SAVEIKA

Toliau pateikiamoje lentelėje (galimybės, kurioms teikiamas pirmumas) paaiškinama, kokį poveikį **bendram politiniam požiūriui** darytų galimybės, kurioms teikiamas pirmumas, ir nurodoma skirtingų priemonių **sąveika** bei teisiniai ir administraciniai **paaiškinimai**.

	Politika	Galimybės, kurioms teikiamas pirmumas
Bendras politinis požiūris	kurti privačias ir nacionalines sertifikavimo sistemas	4.2 galimybė. Parengti gaires, pagal kurias būtų taikomos sertifikavimo sistemos
	užtikrinti, kad naujos ES sistemos būtų kuriamos darniai	4.4 galimybė. Naujoms ES sistemoms nustatyti bendrus kriterijus
	darniai kurti ES prekybos standartus	1.3 galimybė. Derinti galimybes (pakeisti prekybos standartus bendruoju standartu ir parengti išsamias taisykles (bendradarbiaujant su Europos standartizacijos komitetu (CEN))
Sąveika	<i>nustatytųjų terminų</i> (numatytų prekybos standartuose) vartojimo skatinimas	1.4 galimybė. Parengti horizontaliojo kokybės ženklavimo nustatytuosius terminus (pavyzdžiui, <i>gaminant į aplinką išskiriama mažai anglies dioksido</i>)
		3.3 galimybė. Užtikrinti termino <i>tradicinis</i> kaip nustatytojo termino apsaugą (pakeisti tradicinių gaminių sistemą)
	bendras panašioms sistemoms taikomų sertifikavimo sistemų naudojimas	2.1.1 galimybė. Racionalizuoti geografinių nuorodų nustatymo tvarką ir sujungti vyno, alkoholinių gėrimų ir žemės ūkio bei maisto produktų registrus į vieną sistemą
		2.3 galimybė. Paaiškinti SKVN ir SGN taisykles
	darnus privalomų ūkininkavimo vietos nuorodų etiketėse sistemos įgyvendinimas	1.5 galimybė. Įgyvendinti privalomų ūkininkavimo vietos nuorodų etiketėse sistemą įvairiuose sektoriuose

Lentelė. Galimybės, kurioms teikiamas pirmumas

Galimybės, kurioms teikiamas pirmumas, gali būti derinamos tarpusavyje; kartu jos sudaro išsamų paketą, kurio pagrindu gali būti formuojama žemės ūkio produktų kokybės politika.

Pradėjus plačiau vartoti nustatytuosius terminus, visų pirma jais pakeičiant tradicinių gaminių sistemą, būtų labai prisidėta prie sąveikos užtikrinimo. Privačių ir nacionalinių sistemų gairėmis, kurios galėtų būti taikomos ES sistemoms, taip pat būtų skatinama sąveika. Naujoms ES sistemoms taikomi kriterijai turėtų padėti išvengti nesuderinamumo su šiuo metu galiojančiomis ES sistemomis ir prekybos standartais. Prekybos standartų srityje galima nustatyti siūlomos bendros geografinių nuorodų sertifikavimo sistemos ir siūlomo privalomų ūkininkavimo vietos nuorodų etiketėse sistemos darnaus įgyvendinimo įvairiuose sektoriuose sąsają.

<i>Galimybės</i>	<i>Prekybos standartai</i>	<i>Geografinės nuorodos</i>	<i>Tradiciniai gaminiai</i>	<i>Privačios, nacionalinės ir naujos ES sistemos</i>
<i>1.3 galimybė. Derinti galimybes</i>	X			
<i>1.4 galimybė. Parengti horizontaliojo kokybės ženklavimo nustatytuosius terminus</i>	X		Sąsaja: užtikrinti termino <i>tradicinis</i> kaip prekybos standartų nustatytojo termino apsaugą	Sąsaja: naujų sistemų pasiūlymuose galėtų būti pateikiama nustatytųjų terminų
<i>1.5 galimybė. Įgyvendinti ūkininkavimo vietos nuorodų etiketėse sistemą</i>	X	Sąsaja: bus taikoma SGN sistemai, jei žaliavos gautos ne iš SGN nurodytos vietos		
<i>2.1.1 galimybė. Racionalizuoti geografinių nuorodų sistemą ir siekti sąsajos</i>		X		
<i>2.3 galimybė. Paaiškinti SKVN ir SGN taisykles</i>		X		
<i>3.3 galimybė. Užtikrinti termino tradicinis kaip nustatytojo termino apsaugą</i>	Sąsaja: prekybos standartų mechanizmo taikymas		X	
<i>4.2 galimybė. Parengti gaires, pagal kurias būtų taikomos sertifikavimo sistemos</i>		Sąsaja: gairės taikomos ir ES sistemai	Sąsaja: gairės taikomos ir ES sistemai	X
<i>4.4 galimybė. Naujoms ES sistemoms nustatyti bendrus kriterijus</i>	Sąsaja: padės išvengti nenuoseklus ženklinimo iniciatyvų pagal naujas sistemas	Sąsaja: padės sumažinti nesuderinamumą su šiuo metu galiojančia sistema	Sąsaja: padės sumažinti nesuderinamumą su šiuo metu galiojančia sistema	X

Lentelė. Galimybių, kurioms teikiamas pirmumas, sąsaja

6. STEBĖJIMAS IR VERTINIMAS

Šis poveikio vertinimas parengtas pagal komunikatą, kuriuo nustatytos strateginės kryptys. Todėl artimiausiu metu įvertinti pažangą bus galima tik galutinai nustačius ir patvirtinus šias kryptis.

Kalbant apie pačios politikos formavimą apskritai, siūlomi keli preliminarūs esminiai pažangos rodikliai; jie bus nustatyti rengiant kiekvieną iš iniciatyvų.